

Любі друзі! Багато народів захоплюються героїзмом і мужністю українського народу. Тож, ми вже зараз повинні працювати для відбудови, щоб і надалі прославляти нашу неймовірну Батьківщину.

Знання - це наша сила!

Коли лунає сирена-направляйтесь в укриття! Бережіть себе!

Урок № 29

Дата: 01.12.2022

Тема: Світові релігії

Мета: охарактеризувати світові релігії; розвивати аналітичне мислення, професійні навички, пам'ять, мислення; виховувати інтерес до спеціальності.

Хід уроку:

Іслам є другою (після християнства) за кількістю послідовників світовою монотеїстичною релігією, на якій ґрунтується культура численних народів Сходу. Його сповідують до 1 млрд. осіб більш ніж у 120 країнах світу. У 28 країнах іслам визнано державною релігією - таких як Єгипет, Іран, Ірак, Кувейт, Об'єднані Арабські Емірати, Пакистан тощо. Значна кількість мусульман живе в окремих країнах Європи.

Іслам - наймолодша зі світових релігій; зелений прапор є символом молодості та вічності цієї релігії. Іслам виник на початку VII ст. н.е. на Аравійському півострові, який населяли арабські племена. Він формувався на ґрунті родоплемінного культу найвпливовішого племені Західної Аравії - курайшитів, релігійний та адміністративний центр якого був у Мекці, племінним богом яких був Аллах (араб. аль-Іллах). Остаточно ж іслам як релігія з розвиненою міфологією, канонічними текстами, ритуалами сформувався вже за межами Аравії: в Ірані, Сирії, Єгипті, тобто в країнах, що мали до часів Середньовіччя багату культурну спадщину.

У цілому соціокультурна та політична ситуація того часу створювала всі умови для формування монотеїзму: в Аравії з роздрібнених племінних союзів, переважно кочівників-скотарів, почала формуватись певна етнічна спільність, розповсюджувалась єдина арабська мова. Арабські племена постійно змушені були відстоювати свої економічні, торгові інтереси, і монотеїстичний іслам виявився ідеальною релігійно-політичною основою для централізованої держави.

На формування ісламу великий вплив мали християнство та іудаїзм. Власне Аллаха мусульмани вважають тим же богом, якому моляться іудеї та християни, але вважають, що ті хибно трактують як сам образ бога, так і його настанови.

Процес формування ісламу пов'язаний із діяльністю реальної історичної особи - пророка Мухаммеда бен Абд Аллаха (570-632), з роду хашим племені курайш. У 616 році Мухаммед, будучи впевненим, що він є Божий обранець, виступив із проповіддю нової монотеїстичної релігії серед мешканців Мекки, яку назвав ісламом (у перекладі з арабської - покірність, тобто покірність волі Аллаха).

Мухаммед проголошував велич одноосібного та єдиного бога Аллаха, відкидав багатобожжя, що було тоді розповсюджене, попереджав про майбутнє воскресіння з мертвих, про День Суду та кару у пеклі всіх тих, хто не увірує в Аллаха. У його проповідях звучали також вимоги соціальної справедливості, заклики до братерства віруючих, добровільної допомоги бідним; засуджувалося лихварство, підкреслювалася необхідність дотримуватися простих норм моральності.

У 622 р. Мухаммед та група його прихильників змушена була покинути Мекку і переселитися до Ясрібу, яке пізніше перейменували на Медина (місто пророка). З цієї події (араб. хіджра -переселення), що сталася 622 р., починається мусульманське літочислення за місячним календарем. У Медині Мухаммед стає духовним та політичним лідером общини (умми), яка органічно поєднувала риси релігійної та політичної спільноти. Тут будується перша мечеть, установлюються засади релігійного вчення та мусульманського ритуалу, правила життя общини. Саме звідси починається розповсюдження ісламу на арабські племена півострова (а також і гоніння на тих, хто не приймав іслам, зокрема іудеїв), саме тут формується перше мусульманське військо, яке близько 630 р. здобуває Мекку, розпочинається формування мусульманської феодально-теократичної держави - Арабського халіфату, першим релігійним і політичним керівником якої був Мухаммед. У 632 р. пророк помер та був похований у Медині.

Урок № 30

Дата: 01.12.2022

Тема: Світові релігії

Мета: охарактеризувати світові релігії; розвивати аналітичне мислення, професійні навички, пам'ять, мислення; виховувати інтерес до спеціальності.

Після смерті Мухаммада територія впливу мусульманської общини, що перетворилась у державу - халіфат - дуже швидко розширюється. Уже у VII-VIII століттях скориставшись слабкістю Візантії та Персії, араби підкорили країни Середнього та Близького Сходу, частину Індії, Середню Азію. Вже за 30 років існування халіфат охопив територію сучасного Ірану, Іраку, Сирії, Єгипту та Лівії, а пізніше він поширився на Схід до Аму-Дар'ї та Інду, і на Захід - до Атлантичного океану та Піренейв. У більшості країн Середземномор'я іслам витіснив християнство (Північна Африка, Єгипет, Сирія, Мала Азія), те ж саме частково сталося на Кавказі, на Балканах.

Після розпаду Халіфату роль поширювача ісламу взяли на себе монгольські кочівники (XIII-XII ст.), потім утворилася Османська імперія (XV-XVI століття), яка наприкінці Середньовіччя та на початку Нового часу (до XVIII ст.) була серйозним суперником європейських держав. Колоніальна експансія Заходу у XVIII-XIX ст. ще більше посилила роль ісламу в духовно-політичному житті народів Сходу.

Іслам не є єдиним. Більшість сучасних мусульман належать до сунітів (майже 90% ісламського світу) і шиїтів. Суніти, спираючись на Коран і Суну, виходили з концепції ісламської державності, згідно з якою майбутній халіф може одержати державну владу на підставі договору між визнаними представниками релігійної громади і претендентами на владу. Халіф має бути муджтахідом, тобто мати репутацію та звання богослова й правознавця вищого рангу; мудрим; фізично здоровим; піклуватися про благо підлеглих і походити з племені курайшитів. Шиїти (від араб. "аш-шиа" - прихильники, партія) вважають, що влада має божественну природу, а отже, може наслідуватися тільки нащадками Мухаммеда. Шиїти вважають, що главою мусульман може стати лише кровний родич Мухаммеда, оскільки лише на нього може перейти божественна благодать, якою був наділений засновник ісламу.

Оригінальною і вільнодумною течією в ісламі - суфізм, який виник у IX столітті і являє собою синтез вчення Мухаммеда з елементами грецької, індійської та християнської філософії. Носіями його виступають дервіши, які ведуть чернецький спосіб життя і вважають за необхідне відмову від багатства, щоб врятувати душу. Недарма назва цього

напрямку походить від арабського суф - у перекладі - вовна, тому що з грубої шерсті виготовлявся аскетичний одяг суфіїв. Крім того, дервіши культивують стан трансу та екстазу, який дає змогу злитися з божеством, вважаючи, що тільки повна самовіддача Аллаху дає спокій та щастя. Шаріат базується на ідеї обов'язку людини перед Аллахом, точніше - її неоплатного боргу Творцеві. Людина, згідно з мусульманськими уявленнями, істота недосконала. Аллах допускає зло, аби випробувати людину. Отже, слід прагнути добра. Мусульманське право поділяє сі вчинки людини на п'ять категорій: суворо обов'язкові, бажані, дозволені (добровільні), небажані, суворо заборонені. Доброчинності людини, за шаріатом: правдивість, терпіння, вміння прощати, милосердя, відсутність заздрості, покірність владі. Мета людини - наблизитися до Аллаха.

Питання для самоперевірки:

1. Що нового ви дізнались про іслам?

Домашнє завдання: законспектувати матеріал з теми та дати відповідь на питання для самоперевірки

Рекомендована література: Волович В. І. Соціологія : підручник. - К: ЦУЛ, 2019; Юрій М. Ф. Соціологія : підручник / М. Ф. Юрій. – Київ: Кондор, 2019

Шановні учні! Нагадую, що на виконанні вами завдання чекає моя електронна пошта: kvasha.n.v@gmail.com або Вайбер чи Телеграм за номером: 093-74-98-200, але не пізніше 20:00